

Uchwała nr 2/2019
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 6 VI 2019 r.

w sprawie

projektu ustawy o zmianie ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się

Na podstawie § 5 ust. 1 Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz. MPiPS z 2012 poz. 4) uchwala się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się przedstawioną w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Polska Rada Języka Migowego przekazuje ww. rekomendację Pełnomocnikowi Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca

Polskiej Rady Języka Migowego

Małgorzata Talipska

Załącznik nr 1 do uchwały nr 2/2019

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 6 VI 2019 r.

USTAWA

z dnia 2019 r.

o zmianie ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się

Art. 1. W ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) systemie językowo-migowym (SJM) – należy przez to rozumieć środek komunikowania się osób uprawnionych, w którym znaki PJM wspierają wypowiedź foniczną;”

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) sposobach komunikowania się osób głuchoniewidomych (SKOGN) – należy przez to rozumieć podstawowy środek komunikowania się osób uprawnionych, obejmujący przekaz komunikatów wspierających te osoby w poruszaniu się i orientacji przestrzennej, jak również transliteracyjne i migowe sposoby porozumiewania się, w których sposób przekazu komunikatu jest dostosowany do potrzeb wynikających z łącznego występowania dysfunkcji narządu słuchu i wzroku oraz okoliczności, w których przebiega proces komunikacji;”

c) w pkt 4 w lit. e średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. f w brzmieniu:

„f) stacjonarne i przenośne urządzenia wspomagające słyszenie;”

d) pkt 6-8 otrzymują brzmienie:

„6) organach administracji publicznej – należy przez to rozumieć organy określone w art. 5 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 i z 2019 r. poz. 60);

7) jednostkach systemu – należy przez to rozumieć jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 2195, z późn. zm.¹⁾);

8) podmiotach leczniczych – należy przez to rozumieć podmioty lecznicze, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2190 i 2219 oraz z 2019 r. poz. 492);”

d) po pkt 8 dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) transliteratorze fonogestowym – należy przez to rozumieć osobę posiadającą umiejętność mówienia uzupełnionego fonogestami i wspierającą osoby uprawnione w komunikowaniu się z osobami słyszącymi w fonicznym języku polskim.”;

2) po art. 3 dodaje się art. 3a i 3b w brzmieniu:

„Art. 3a. Sposobami komunikowania się w ramach SKOGN są:

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. poz. 650, 1115, 1629, 1669 oraz z 2019 r. poz. 15, 60, 235 i 399).

- 1) sposoby przewodnictwa wspierające osoby głuchoniewidome w poruszaniu się i orientacji przestrzennej;
- 2) sposoby migowe oznaczające PJM i SJM, odbierane za pomocą posiadanych możliwości widzenia oraz za pomocą dotyku;
- 3) sposoby transliteracyjne:
 - a) alfabet palcowy odbierany za pomocą dotyku oraz posiadanych możliwości widzenia,
 - b) alfabet Lorma i inne alfabety punktowe przekazywane za pomocą dotyku,
 - c) techniki kreślenia liter na dłoni,
 - d) techniki komunikowania się oparte na wykorzystaniu pisma, w tym zapisu treści komunikatów dokonywanych w czasie rzeczywistym i udostępnionych za pośrednictwem alfabetu Braille'a, alfabetu Moona, druku oraz komunikatów wyświetlanych w sposób uwzględniający możliwości osoby uprawnionej,
 - e) mowa uzupełniana fonogestami,
 - f) inne techniki komunikowania się uwzględniające posiadane możliwości wzrokowo-słuchowe, a także wykorzystujące urządzenia wspomagające słyszenie.

Art. 3b. Mowa uzupełniona fonogestami, o której mowa w art. 3 pkt 9, to sposób komunikowania się osób słyszących z osobami uprawnionymi oraz osób uprawnionych między sobą, w polskim języku fonicznym, z zastosowaniem specjalnych ruchów dłoni i układu palców, czyli fonogestów, zsynchronizowanych z wyraźnym mówieniem i wspomagających rozumienie wypowiedzi ustnych dzięki wizualizacji fonicznego ciągu mowy.”;

- 3) w art. 7 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Prawo, o którym mowa w ust. 1, może być ograniczone wyłącznie ze względu na zasady określone w przepisach ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 412, z późn. zm ²⁾).

3. W przypadku skorzystania przez osoby uprawnione z prawa, o którym mowa w ust. 1, podmioty zobowiązane nie mogą wymagać przedstawienia dokumentów potwierdzających kompetencje w zakresie języka migowego lub innych środków komunikowania się przez osoby przybrane.”;

- 4) w art. 10 w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Podmiot zobowiązany zapewnia możliwość korzystania przez osoby uprawnione z pomocy wybranego przez siebie tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego.”;

- 5) w art. 11:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organ administracji publicznej zapewnia, na zasadach określonych w art. 12, dostęp na terenie urzędu do świadczenia usług certyfikowanego: tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego, zwanych dalej „świadczeniem.”,

- b) uchyla się ust. 2

- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Świadczenie jest bezpłatne dla osoby uprawnionej, będącej osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 511, 1000, 1076, 1925, 2192 i 2354).”;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. poz. 650, 1000, 1083, 1669 oraz z 2019 r. poz. 125).

6) w art. 15:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Tworzy się centralny rejestr certyfikowanych tłumaczy PJM, tłumaczy-przewodników i transliteratorów fonogestowych.

2. Rejestr prowadzi minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Korzystanie z rejestru jest bezpłatne.”;

c) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Wykreślenie z rejestru następuje:

1) na wniosek tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego,

2) w przypadku śmierci tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego,

3) z upływem ważności certyfikatu tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego.”;

7) w art. 16 uchyla się pkt 6;

8) w art. 17:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Koszt wynagrodzenia, w ramach świadczenia, tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika i transliteratora fonogestowego wpisanego do rejestru, o którym mowa w art. 15, nie może być wyższy niż 3% przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, począwszy od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 39) za godzinę świadczenia.”;

b) uchyla się ust. 2;

9) rozdział 4 otrzymuje brzmienie:

„ROZDZIAŁ 4. DOFINANSOWANIE KOSZTÓW SZKOLENIA W ZAKRESIE JĘZYKA MIGOWEGO I INNYCH ŚRODKÓW KOMUNIKOWANIA SIĘ ORAZ SZKOLENIA TŁUMACZA PJM, TŁUMACZA-PRZEWODNIKA LUB TRANSLITERATORA FONOGESEWEGO”;

10) w art. 18:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoby, o których mowa w art. 2 ust. 1, mogą korzystać z wybranej przez siebie formy szkolenia w zakresie języka migowego i innych środków komunikowania się oraz szkolenia tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego.”;

b) w ust. 4 część wspólna otrzymuje brzmienie:

„- mając na uwadze prawidłowe funkcjonowanie mechanizmu dofinansowania kosztów szkolenia w zakresie języka migowego i innych środków komunikowania się oraz szkolenia tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego oraz uwzględnienie potrzeb osób korzystających z tych szkoleń, a także uwzględniając różnice w grupach uprawnionych do dofinansowania.”;

11) w art. 19 w ust. 3:

a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„wskazywanie propozycji rozwiązań wpływających na funkcjonowanie osób uprawnionych, w tym związanych ze stosowaniem języka migowego i innych środków komunikowania się”;

b) po pkt 4 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) opiniowanie informacji przekazywanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, o której mowa w rozdziale 5a, dotyczących przeprowadzania egzaminu na tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego.”;

12) w art. 20 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Członkiem Rady może zostać osoba znająca PJM lub SKOGN lub zajmująca się zawodowo tą problematyką.”;

13) po art. 25 dodaje się rozdział 5a w brzmieniu:

„ROZDZIAŁ 5a. CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Art. 25a.1. Przy ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego działa Centralna Komisja Egzaminacyjna do spraw certyfikacji tłumaczy PJM, tłumaczy-przewodników i transliteratorów fonogestowych, zwana dalej „Komisją”, której członków powołuje i odwołuje minister do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Komisja składa się z 11 członków, z których co najmniej 6 osób jest osobami uprawnionymi. Co najmniej 4 czterech członków Komisji jest specjalistami w zakresie tłumaczenia PJM, co najmniej 1 członek Komisji jest specjalistą w zakresie SKOGN, co najmniej 1 członek Komisji jest specjalistą w zakresie transliteracji fonogestowej.

2a. Członkowie komisji posiadają ekspercką wiedzę lub znaczące doświadczenie z zakresu translatoryki, tłumaczenia lub kształcenia i egzaminowania tłumaczy PJM, tłumaczy-przewodników lub transliteratorów fonogestowych.

3. Komisja składa się z przedstawicieli organizacji pozarządowych, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób uprawnionych, nauczycieli akademickich zatrudnionych w szkołach wyższych oraz osób zgłoszonych przez te organizacje i szkoły wyższe.

4. Kadencja Komisji trwa 5 lat.

5. Przed upływem kadencji członek Komisji może być odwołany wskutek niewykonywania lub niewłaściwego wykonywania obowiązków członka, niezdolności do ich wykonywania albo zrzeczenia się członkostwa.

6. Na wniosek Komisji, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może powołać nie więcej niż 2 konsultantów, spełniających wymagania określone dla członków Komisji, do udziału w przeprowadzeniu egzaminu.

7. Członkom Komisji oraz konsultantom, o których mowa w ust. 6, przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji oraz zwrot kosztów podróży i noclegów, na zasadach określonych w przepisach dotyczących należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

8. Koszty działalności Komisji, w tym wynagrodzenia członków Komisji, są pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

9. Obsługę biurową Komisji zapewnia minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 25b. 1. Do zadań Komisji należy w szczególności:

1) przeprowadzanie postępowania oraz egzaminu w zakresie uzyskania certyfikatu tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego, w terminie wyznaczonym przez Komisję oraz informowanie kandydatów o dopuszczeniu do egzaminu oraz o terminie egzaminu;

2) nadawanie certyfikatu tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego;

3) prowadzenie rejestru wydanych certyfikatów tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego;

4) opracowanie informacji, opinii i wniosków dotyczących przeprowadzonych egzaminów dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego oraz Rady.

Art. 25c. 1. Egzamin na uzyskanie certyfikatu tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego składa się z części teoretycznej pisemnej i części praktycznej polegającej na wykonywaniu tłumaczenia lub transliteracji.

2. Przystąpienie do egzaminu praktycznego uzależnione jest od uzyskania pozytywnej oceny z egzaminu teoretycznego.

3. Egzamin uważa się za zdany w przypadku uzyskania pozytywnej oceny z egzaminu praktycznego.

4. Za egzamin, o którym mowa w ust. 1, osoby przystępujące do egzaminu wnoszą opłatę w wysokości 10% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, na rachunek bankowy wskazany przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 25d. 1. Certyfikowanym tłumaczem PJM, tłumaczem-przewodnikiem lub transliteratorem fonogestowym może być osoba, która:

1) zna język polski;

2) ma pełną zdolność do czynności prawnych;

3) nie była karana za przestępstwo umyślne, przestępstwo skarbowe lub za nieumyślne przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu obrotu gospodarczego;

4) posiada co najmniej wykształcenie średnie;

5) złożyła wniosek o przystąpienie do egzaminu i dokonała opłaty za egzamin;

6) przystąpiła do egzaminu;

7) zdała egzamin i uzyskała certyfikat tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi w drodze rozporządzenia:

1) tryb powoływania i odwoływania członków Komisji oraz organizację pracy Komisji,

2) organizację i sposób przeprowadzenia egzaminu,

3) zakres zagadnień wymaganych na egzaminie na uzyskanie certyfikatu tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego,

4) wysokość wynagrodzenia członków Komisji oraz wyznaczonych przez nią konsultantów za udział w jej pracach,

5) wzory certyfikatów stanowiące załącznik do rozporządzenia

– mając na uwadze zapewnienie sprawnego działania Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, uwzględniając zakres i nakład jej pracy wynikający z przygotowania i przeprowadzenia egzaminu oraz zagwarantowanie odpowiedniego i zestandaryzowanego poziomu świadczonych usług przez tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego, poprzez ujednolicenie wymogów przeprowadzania egzaminów.

Art. 25e.1. Certyfikat wydawany jest na okres 5 lat.”.

Art. 2. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego powoła Komisję, o której mowa w art. 25a.

Art. 3. 1. Rejestr tłumaczy PJM, SJM i SKGON, o którym mowa w art. 1 pkt 15 w brzmieniu dotychczasowym, prowadzony jest przez wojewodę przez trzy lata od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Przez trzy lata od dnia wejścia w życie ustawy organ administracji publicznej może zapewnić dostęp osobie uprawnionej do świadczenia usługi tłumacza PJM, SJM i SKOGN wpisanych do rejestru tłumaczy PJM, SJM i SKOGN, o którym mowa w art. 15 pkt 1 w brzmieniu dotychczasowym, lub do świadczeń usługi tłumacza PJM, tłumacza-przewodnika lub transliteratora fonogestowego wpisanych do centralnego rejestru certyfikowanych tłumaczy PJM, tłumaczy-przewodników i transliteratorów fonogestowych, o którym mowa art. 15 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r., z wyjątkiem przepisów art. 1 pkt 1 lit. c, pkt 4, pkt 5 lit. a, pkt 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12, które wchodzi w życie z upływem 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.